

Datum 2021-09-08
Talare Erik Thedéen
Möte Uppstart Sverige

FI dnr 21-348

Finansinspektionen
Box 7821
SE-103 97 Stockholm
[Brunnsgatan 3]
Tel +46 8 408 980 00
Fax +46 8 24 13 35
finansinspektionen@fi.se
www.fi.se

Marknad och investerare kan jämna väg för klimatpolitiken

Klimatförändringen är här. I sommar har vi återigen sett många tydliga exempel på dramatiska väderhändelser som skapat stor förödelse, både materiellt och ekonomiskt men också mänskligt.

Under sommaren kom också en ny rapport från IPCC som tydligt lyfter fram hur kort om tid vi har för att kunna vända utvecklingen.

Alla vet vad som måste göras. Utsläppen av växthusgaser behöver minska drastiskt – för att nå 1,5 gradersmålet behöver vi halvera utsläppen till år 2030, och nå nettonoll år 2050.

Därför måste priset på koldioxid globalt öka kraftigt och gradvis fortsätta att öka under kommande decennier. Så mycket som möjligt av världens kolreserver behöver stanna i marken.

Ny teknologi som tillsammans med ett högt utsläppspris gör kolkraft olönsamt behöver utvecklas, med stöd av offentliga subventioner.

Förlorare på omställningen behöver kompenseras.

Det är en stor och svår uppgift. Samtidigt har pandemin visat oss att världen kan hantera komplexa problem, fatta drastiska beslut och ställa om snabbt om det krävs.

Nu krävs det liknande beslutsamhet kring klimatet.

Så alla förstår vad vi pratar om. Flera studier visar att vi under 2020 minskade utsläppen ungefär i den takt som krävs för att nå klimatmålet, ca 7 procent i Sverige och 4–8 procent globalt. Men det kom till en kostnad av att vi i princip stängde ner hela världsekonomin. Gatorna låg öde och handeln upphörde.

En sådan omställning är inte hållbar. Men effekten behöver vi ändå uppnå.

Och det måste ske snabbt. Dels för att det är bråttom. Men också för att ju snabbare vi börjar att få ner utsläppen, desto mer ordnad kommer övergången till ett fossilfritt samhälle att kunna bli.

Det är positivt, inte bara för att undvika oönskade climateffekter. Utan också för företagen, jobben och samhället i stort. För klimatförändringarna kan ha betydande påverkan på den globala ekonomin, och i förlängningen den finansiella stabiliteten, om vi inte agerar.

Klimatomställningen kommer förändra våra samhällen från grunden. Men när vi tittar på vad som kommer att krävas är det tydligt att det mesta av detta ligger utanför det finansiella systemet.

Förstå mig rätt, det är viktigt att vi pratar om det finansiella systemet roll i omställningsarbetet och att vi ser till att det har bästa möjliga förutsättningar att bidra till det. Finanssektorn arbetar intensivt med klimat och hållbarhet, det är ett värdefullt arbete som behöver fortsätta. De regelverk som nu införs kommer att bidra till att sektorn tar ytterligare steg i det.

Men, det finns en risk att uppskruvade förväntningar på gröna investeringar, eller på de finansiella företagens klimatarbete i allmänhet, befäster en felaktig bild av att det är inom dessa områden som de avgörande lösningarna återfinns.

Så länge utsläppen inte minskar, och så länge de i stora delar av världen prissätts långt under en nivå som är förenlig med Parisavtalet, så är klimatomställningens landvinningar otillräckliga.

Men det finansiella systemet kan göra sitt. Framförallt kan vi snabba på utvecklingen som behövs i den reala ekonomin, och undanröja vissa hinder.

Det viktigaste är att driva fram de investeringar som krävs för att vi ska ställa om våra samhällen. Genom att prissätta risker och möjligheter kan det finansiella systemet kanalisera kapital bort från långsiktigt ohållbara verksamheter, till hållbara. Det kommer att spela roll.

Men det förutsätter att näringslivet gör sitt. Framförallt behöver företag lämna tydlig, rättvisande och jämförbar information om hur verksamheten påverkas av klimatförändringar och om hur de arbetar för att ställa om. Och den informationen behöver i grund och botten se likadan ut i hela världen.

Den stora utmaningen är inte att det saknas information. Många företag publicerar redan en hel del hållbarhetsrelaterad information. Men det saknas specifika krav för den information som företag ska lämna, och hur. I stället utgår företag från olika frivilliga ramverk. Det gör att information inte går att jämföra. Och trots informationen är det svårt att förstå hur företag påverkas finansiellt av hållbarhetsfaktorer.

Under det senaste året har mycket hänt på det här området. Inom EU har man nu på plats regler om den information som finansiella företag ska lämna, och snart stärker man också kraven på information från näringslivet i stort.

På global nivå jobbar organisationen bakom IFRS med att sätta upp en förvaltningsstruktur för hållbarhetsredovisning liknande det som finns för finansiell redovisning.

Och den globala organisationen för värdepapperstillsyn, Iosco, där FI leder en arbetsgrupp inom hållbar finans har tagit en aktiv roll för att säkerställa att en framtida standard uppfyller de krav på innehåll och trovärdighet som krävs för att den ska kunna bli en integrerad del av regelverket på redovisningsområdet. Arbetet framskrider snabbt, och redan vid COP26 i november i år kommer vi att presentera ett konkret förslag på hur en sådan struktur och standard ska se ut. Det här arbetet utgör en viktig grundbult också för pågående arbete om hur man kan förbättra transparensen när det kommer till ESG ratings och dataleverantörer.

I korta ordalag handlar den om att företagens redovisning inkluderar gemensamma parametrar för hur deras nuvarande och framtida finansiella ställning, ekonomiska resultat eller riskprofil (t.ex. kapitalkostnad) påverkas av den förändring som kommer att komma. Det handlar om att ta in framtiden in i samtiden. Det kommer ge oss bättre förutsättningar att se vilka som är vinnare och förlorare i omställningen till en fossilfri framtid.

Ett exempel på hur man tar in framtiden i samtiden är internpris på koldioxid. Företag behöver förbereda sig för stigande utsläppspriser, att använda internpris är ett sätt att göra det. Inte minst tydliggör det hur ett stigande pris skulle påverka kostnader och lönsamhet. Financial Times gav i våras exempel på hur några globala industriföretag kan påverkas. Ett pris på 100 dollar per ton koldioxid skulle enligt dem innebära en kostnad som vida överstiger en del av företagens resultat. Det kan få stora effekter på de företagen och också på finansiella företags investeringar. Och här vill jag återigen lyfta hur bra och viktigt det skulle vara att företagen började med detta så fort som möjligt.

Ökad transparens kommer alltså stärka finanssektorns möjligheter att prissätta risker, att identifiera vinnare och förlorare på omställningen och att sätta press på företag att verka i en mer hållbar riktning. Men också, och inte minst, kommer det att undanröja hinder för politiska beslut som krävs för att nå klimatmålen.

För om vi ska höja priset på utsläpp eller koldioxidskatter som omställningen kräver behöver det fattas en rad obekväma politiska beslut. Men om företag och investerare visar att de redan anpassar sig till ett framtida högre pris, och agerar därefter, blir besluten enklare att driva igenom.

En erfaren politiker, Jean-Claude Juncker, sammanfattade rätt talande svårigheten att fatta tuffa politiska beslut.

”Vi vet alla vad som krävs, vi vet bara inte hur vi ska bli återvalda när vi gjort det.”

Då får vi alla försöka att hjälpa till.